Welkom bij de “Great Escape” Ronde van Fryslân!

Van 28 maart tot 28 april trekt de “Great Escape” caravan door Fryslân. In elke gemeente zal de caravan een dag staan. Met deze actie vragen we aandacht voor het belang van goede basisvaardigheden voor elke inwoner van uw gemeente. Deze ronde is een initiatief van de samenwerkende Friese gemeenten. Op deze webpagina vertellen wij hier meer over en op welke manier basisvaardigheden een plek kunnen krijgen in uw aanstaande coalitieakkoord.

Basisvaardigheden in het coalitieakkoord van uw gemeente

De verkiezingen zijn al snel. Zeer binnenkort gaat u aan de slag met het nieuwe coalitieakkoord. Met deze brief willen we u graag vragen om in uw coalitieakkoord aandacht te geven aan een kwetsbare groep in de samenleving: de laaggeletterden.

In Fryslân is 13% van de beroepsbevolking (16-65 jaar) laaggeletterd. Uit onderzoek blijkt bovendien dat 25% van de 65-plussers laaggeletterd is en dat 24% van de 15-jarigen risico loopt om laaggeletterd te worden. Laaggeletterden hebben moeite met (begrijpend) lezen, schrijven en/of rekenen. Hierdoor is meedoen in de maatschappij moeilijker. Denk aan solliciteren, reizen, apps gebruiken of toeslagen aanvragen. Doordat mensen moeite hebben met lezen, schrijven of rekenen, hebben zij vaak ook moeite met het gebruik van een computer of een smartphone. De gevolgen van laaggeletterdheid zijn direct merkbaar in het sociaal domein. Voor veel mensen is laaggeletterdheid een belemmering om mee te doen in de samenleving.

Gevolgen van beperkte basisvaardigheden

Laaggeletterden hebben een grotere kans om langdurig in armoede te leven. En opgroeien in armoede vergroot de kans op laaggeletterdheid. Kinderen die opgroeien in taalarme gezinnen lopen bovendien een groter risico om op te groeien tot laaggeletterde volwassene. Uit onderzoekt blijkt dat 50% van de mensen met problematische schulden

in de risicogroep valt voor laaggeletterdheid.

Wie moeite heeft met lezen en schrijven, mist vaak ook de vaardigheden om goed om te gaan met informatie over gezondheid, ziekte en zorg. Laaggeletterden voelen ze zich vaak minder gezond, komen vaker bij de huisarts en in het ziekenhuis en maken minder gebruik van preventieve zorg of nazorg.

Het hebben van goede basisvaardigheden vergroot bovendien de kansen op de arbeidsmarkt. Het vinden en behouden van werk is moeilijker voor laaggeletterden. Laaggeletterden maken vaker gebruik van een uitkering en zijn vaker inactief, dan geletterden.

Goede basisvaardigheden zijn essentieel

Kortom, werk maken van goede basisvaardigheden loont. Het is belangrijk dat hier op relevante beleidsgebieden aandacht voor is en dat er in uw gemeente een passen aanbod is voor inwoners die hun basisvaardigheden willen verbeteren. Het sociaal domein is een belangrijke vindplaats voor laaggeletterden. Een aanpak van laaggeletterdheid vanuit het sociaal domein zorgt ervoor dat meer mensen geholpen worden met het verbeteren van basisvaardigheden en vergroot zo de zelfredzaamheid van die mensen. Het mes snijdt aan twee kanten.

Sinds 1 januari 2020 heeft de gemeente de regie in de aanpak van laaggeletterdheid. In Fryslân wordt de uitvoering gedaan door gemeentelijke taalnetwerken van gemeente, bibliotheek, het Friesland College en Welzijns partners.

Iedereen moet mee kunnen doen in Fryslân. Samen krijgen we dat voor elkaar. Wij roepen u op om in de komende periode werk te maken van de aanpak van laaggeletterdheid.

Voor een sfeerimpressie van de escapecaravan kunt u een kijkje nemen naar de uitzending van “Make Holland Great again”. Rond 31:10 bespreekt de uitzending laaggeletterdheid.

Download hier de handreiking basisvaardigheden voor uw coalitieakkoord

Download

Handreiking Politiek voor iedereen

Download

Wanneer komt de caravan bij u in de gemeente?

Via www.rondevanfriesland.nl kunt u de voortgang van de caravan volgen. Bij elke stop worden foto's en verhalen verzameld. U bent van harte uitgenodigd om te komen kijken. Klik hier voor een sfeer impressie van de caravan (vanaf minuut 31.10)

- 28 maart - Leeuwarden
- 29 maart - Opsterland
- 30 maart - Ooststellingwerf
- 31 maart - Weststellingwerf
- 4 april - Heerenveen
- 5 april – De Fryske Marren
- 6 april – Sudwest Fryslân
- 7 april - Waadhoeke
- 11 april – Noardeast Fryslan
- 12 april - Schiermonnikoog
- 13 april - Achtkarspelen
- 14 april - Tytsjerksteradiel
- 19 april - Vlieland
- 20 april - Harlingen
- 21 april - Terschelling
- 25 april - Ameland
- 26 april - Dantumadiel
- 28 april - Smallingerland

Meer weten over de rol van de gemeente en de aanpak van laaggeletterdheid?

Sinds 1 januari 2020 zijn gemeentes verantwoordelijk voor de aanpak van laaggeletterdheid. Gemeentes worden hiervoor gefinancierd via de Wet Educatie Beroepsbevolking (WEB) en een decentralisatie-uitkering die door de centrumgemeente Leeuwarden wordt beheerd. De gezamenlijke Friese gemeenten hebben hun plannen voor de aanpak van laaggeletterdheid beschreven in een regionaal plan.

Hier kunt u meer informatie vinden over de regionale plannen en ons (kosteloze) ondersteuningsaanbod.

Een paar praktische handreikingen voor uw coalitieakkoord

- **Gebruik begrijpelijke taal.** Een toegankelijke overheid kan haar inwoners beter helpen en ondersteunen. Gebruik begrijpelijke taal en zorg ervoor dat dienstverlening niet alleen digitaal beschikbaar is.

- **Screen op laaggeletterdheid.** De effecten van laaggeletterdheid zijn direct merkbaar in het sociaal domein. We kunnen meer mensen vinden en helpen door in het sociaal domein te screenen op laaggeletterdheid. Bijvoorbeeld door het inzetten van de taalmeter bij de sociale dienst of door de inzet van contextgerichte vragen bij het sociaal wijkteam of in de schuldhulpverlening.

- **Investeren in netwerk en aanbod.** Wie moeite heeft met basisvaardigheden moet daar laagdrempelig en dicht bij huis aan kunnen werken. Een sterk taalnetwerk in de gemeente kan zorgen voor veelzijdig aanbod, dat past bij de leerbehoeften van wensen van de laaggeletterden in jouw gemeente. Door structureel te investeren in het taalnetwerk én in het taal-, reken- en digitaal aanbod kunnen we meer mensen helpen om hun basisvaardigheden te verbeteren.

- **Krachtige aanpak van kansengelijkheid.** Hoe kinderen opgroeien is van grote invloed op de vraag of zij later laaggeletterd worden. Kinderen die opgroeien bij laagopgeleide ouders of in armoede lopen het risico om een taal- en/of rekenachterstand op te lopen. Het doorbreken van deze achterstanden vraagt een offensieve aanpak van kansengelijkheid in de gemeente. Door te investeren in kinderen met taal- en/of rekenachterstanden kunnen we een nieuwe generatie laaggeletterden voorkomen.

- **Investeer in de basisvaardigheden van je werknemers.** Ongeveer 57% van de laaggeletterden heeft een betaalde baan bijvoorbeeld in de schoonmaak, bij de groenvoorziening of op de gemeentewerf. Als werkgever kan de gemeente laaggeletterde werknemers stimuleren om te werken aan hun basisvaardigheden door cursussen op de werkvloer en onder werktijd te verzorgen. Als opdrachtgever kan de gemeente dat vragen .

Wat neemt u mee in het coalitie akkoord?